

60. — 1969: Prehľad činnosti Slovenskej geologickej spoločnosti za funkčné obdobie 1965—1968. *Mineralia slov.*, 1, s. 68—70.
61. — 1969: Vývoj názorov na genézu montmorillonitov a ich akumuláciu. *Mineralia slov.*, 1, s. 156—158.
62. — 1969: Výskyty bentonitov na kontinentoch a ich stratigrafická pozícia. In: *Konferencie o využití bentonitů ve stavebnictví a geologickém inženýrství. Praha*, s. 1—6.
63. — 1970: Nové náhľady na genézu bauxitov a ich aplikácia na slovenský región. *Geol. práce, Spr. (Bratislava)*, 51, s. 211—222.
64. — 1970: O stratigrafickom začlenení bentonitových ložísk. *Geol. Práce, Spr. (Bratislava)*, 53, s. 173—183.
65. — 1970: Profesor Ján Volko Starohorský deväťdesiatročný, slovenský geológ. *Mineralia slov.*, 2—6, s. 171.
66. — 1970: Význam ílových hornín v kultúrnych etapách a o histórii bentonitov. In: *Bentonit — jeho použitie v potravinárskom a farmaceutickom priemysle. Pezinok, ČSTVS, Dom techniky Košice*, s. 7—17.
67. — 1971: Prehľad vývoja vrtných prác na Slovensku. Vývoj vrtacích a trhacích prác v baníctve na Slovensku. *Banská Štiavnica, Slovenské banské múzeum*, s. 214—250.
68. — 1971: Geologické a banské časopisy v Rakúsko-Uhorsku a ich vplyv na Slovenskú vedu. *Banská Štiavnica, Slov. banské múzeum*.
69. — 1974: K 80. výročiu smrti Dionýza Štúra. *Mineralia slov.*, 6/2 s. 173—177.
70. — 1975: Niektoré slovenské tranvertíny a ich ochrana. *Ochr. príř. (Praha)*, 15, s. 275—286.
71. Ivan, L. — Nový, J. M. 1976: Dionýz Štúr, bohatier vedy. *Bratislava, Mladé letá*, 141 s.
72. — 1978: Za Jánom Volkom Starohorským (1880—1977). *Mineralia slov.*, 10, s. 375—378.
73. — 1981: Vznik a činnosť geologických inštitúcií na Slovensku v rokoch 1918—1978. *Z dejín geologických vied na Slovensku. Banská Štiavnica, Slovenské banské múzeum*, s. 226—285.
74. — 1981: K stopäťdesiatemu výročiu narodenia D. Štúra. *Z dejín geologických vied na Slovensku. Banská Štiavnica, Slovenské banské múzeum*, s. 192—210.
75. — 1981: Prof. Eduard Horniš zomrel. *Geol. práce, Spr. 75 (Bratislava)*, 75, s. 7—11.
76. — 1981: Z korešpondencie významných prírodovedcov XIX. storočia s D. Štúrom. *Dejiny vied a techniky 14, Praha, Academia, nakl. Čs. akad. věd*, s. 14—24.
77. — 1983: Z dejín geologických výskumov v Malých Karpatoch. *Zbor. Slov. ban. múz.*, s. 143—153.
78. — 1983: Univ. prof. dr. Jozef Viktor Rohon — vynikajúci slovenský paleontológ (k 60. výročiu úmrtia). *Geol. práce, Spr. (Bratislava)*, 79, s. 21—23.

Životné jubileum RNDr. Jana Kotáska

V prekotném běhu času a událostí uniklo pozornosti životní jubileum RNDr. Jana Kotáska. Jubilant se narodil 8. září 1929 v Hodoníně. Základní školu navštěvoval v Bratislavě a ve Strážnici. V letech

1941—1949 studoval na strážnickém gymnáziu, kde roku 1949 maturoval. K přírodovědě se dostal zásluhou prof. Sladkého, který se zabýval geologií. Po maturitě studoval geologii u prof. K. Zapletala na tehdejší Masa-

rykové univerzitě v Brně. Jeho diplomová práce se týkala „Geologie okolí obce Poník“ (1954). V roce 1968 předložil na Komenského univerzitě v Bratislavě u prof. D. Andrusova disertační práci „Perm Západních Karpat z hlediska paleomagnetických výzkumů a jeho stratigrafické začlenění“, kterou obhájil, a získal titul doktora přírodních věd. Během studií se zúčastnil geologických akcí v Bílých Karpatech (neovulkanity v okolí Uherského Brodu), v Rychlebských horách (Bílá Voda a okolí) a na Českomoravské vrchovině (Skutečsko). Na Slovensku pracoval v oblasti západních věporid. Po ukončení vysokoškolských studií v oboru geologie nastoupil roku 1954 do Geologického ústavu Dionýza Štúra v Bratislavě a pokračoval v práci v území mezi Lubietovou, Poníkami a Hrochotem. Později se zabýval tektonickou stav-

bou západní části Spišskogemerského rudohoří mezi Rožňavou, Štítníkem, Jelšavou a Lučencem. V roce 1960 přešel do Ústavu užité geofyziky v Brně, kde pokračoval ve studiích v oblasti gemerid, veporid a Západních Karpat. Tam též spolupracoval na kvalitativním vyhodnocení aeromagnetických a tíhových měření v měřítku 1:200 000. V Západních Karpatech se spolu s M. Krsem na základě paleomagnetismu pokusil o stratigrafické rozčlenění permských sedimentů od triasových. Výsledky prokázaly, že horniny chočského příkrovu byly vlivem alpské orogeneze rotovány. Tím se potvrdila příkrovová koncepce pro Západní Karpaty. Ve spolu-

práci s maďarskými geology byly paleomagneticky zpracovány permské horniny panonského bloku v tektonické jednotce Mecsek-Nagyörös, v centrálně transdanubské jednotce na Balatonu a v pohorí Bükk. Na Moravě se zabýval spolu s J. Weisssem stratografií metamorfitů v jz. části svratecké klenby.

V současné době pracuje dr. J. Kotásek jako provozní geolog u Železniční průmyslové stavební výroby v Uherském Ostrohu, kde zajišťuje nová ložiska pro těžbu kameniva.

Do dalších let mu přejí jeho přátelé hodně zdraví a úspěchů!

Tomáš Kruta

ZO ŽIVOTA SPOLOČNOSTI

V. Pašteka: Interpretácia transformovaných polí v oblasti Západných Karpát (Bratislava 3. 11. 1983)

Fourierove spektrá zvyrazňujú niektoré črty magnetických a tiažových anomálií, čo sa dá využiť na určenie hĺbky horného, ale niekedy aj spodného ohraničenia telies.

Hĺbková interpretácia magnetických anomálií sa použila na magnetickú regionálnu anomáliu tiahnúcu sa pozdĺž karpatského oblúka, kde sa na základe interpretovaných hĺbok určila približná hĺbka tzv. Curieho izothermy v skúmanej oblasti.

Pri štúdiu tiažového poľa Západných Karpát sa vykonal prepočet máp Bougerových anomálií v mierke 1:200 000 smerom hore. Z týchto máp sa urobila aj smerová filtrácia, čo umožnilo „odfiltrovať“ karpatské a potom predkarpatské štruktúry. Na základe analýzy týchto máp sa dá predpokladať platnosť teórie nasunutia karpatskej sústavy na stredo-európsku platformu.

Jozef Michalík: Vývoj a štruktúra spoločenstiev triasových brachiopód (Liptovský Ján, 18. 10. 1983)

Ekologická analýza brachiopódových faun ukazuje, že ich dnešná distribúcia nezodpovedá ich optimálnym biologickým potrebám. Tento stav trvá od veľkej krízy kmeňa na sklonku paleozoika. Permotriasová regresia spôsobila zmenšenie populácií a ich životného areálu; zníženie počtu spoločenstiev a ich taxonomickej diverzity viedlo k zníženiu

rýchlosti taxonomickej a kladogenetickej evolúcie, k urýchleniu fylogenetической evolúcie a vymieraniu.

Nestabilizované podmienky spodnotriasovej morskej sedimentácie viedli k vývoju primitívnych oportunistických spoločenstiev: len v oceánoch preživali archaické relikticky spolu s predkami moderných foriem brachiopód. Tieto fauny sú však veľmi neúplne známe: doteraz nepoznáme zástupcov viacerých čeľadi, ktoré permotriasovú krízu evidentne neprežili (strofomenidá, kranidiá, baziliolidá...).

Aniská transgresia urýchlila diverzifikáciu plytkovodnejších a hlbokovodných spoločenstiev v alpsko-karpatskej oblasti (siahajúcej cez Afganistan a Pamír po čínsku oblasť Huj-čou) a dinaridnej oblasti (cez Himaláje po Indočínu). Vývoj v čínskej oblasti Cilian-šan a sovietskom Prímorí bol prechodom k postupne sa odlišujúcej boreálnej oblasti. Maximum spodnotriasovej transgresie v ladine sa odzrkadlilo v prenikaní tetýdnych foriem do boreálu, v pokračovaní aninských línii vývoja, diverzifikácii a vyhraňovaní distribúcie tetýdnych spoločenstiev brachiopód.

Diferenciácia spoločenstiev triasových brachiopód vyvrcholila počas karnu. V čase, keď sa aj jednotlivé tetýdne oblasti skladali z mozaiky spoločenstiev, je pozoruhodné objavenie sa príbuzných typov v odľahlej notálnej a boreálnej oblasti. Vrchnotriasovú regresiu sprevádzal rastúci endemizmus. Z viacerých oblastí sveta však celkom chýbajú údaje napr. o norickej faune. Prestavba paleogeografického režimu počas starokimerskej orogenézy viedla na sklonku triasu k rastu oportunizmu, zníženiu diverzity brachiopód-